

جھاد دانشگاهی استان کرمان

احادیث و روایات در :
مردیت، کسب و کار و کارآفرینی
(احکام و اخلاق کسب و کار)

مؤلفان:

دکتر مهدی ابراهیمی نژاد

علی عظیمی

سرشناسه	ابراهیمی نژاد، مهدی - ۱۳۳۲
عنوان و نام پدیدآور	: احادیث و روایات در مدیریت کسب و کار و کارآفرینی (احکام و اخلاق کسب و کار) / تألیف مهدی ابراهیمی نژاد، علی عظیمی.
مشخصات نشر	: کرمان : جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، واحد کرمان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۷ ص - مصور، جدول
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۸۹-۴۶-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: واژه نامه .
موضوع	: اخلاق کسب و کار -- جنبه‌های مذهبی - اسلام
موضوع	: Business ethics-- Religious aspects -- Islam:
موضوع	: کارآفرینی -- جنبه‌های مذهبی - اسلام
موضوع	: Entrepreneurship -- Religious aspects -- Islam :
موضوع	
شناسه افزوده	: عظیمی، علی، ۱۳۶۱ -
شناسه افزوده	: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، واحد کرمان
رده‌بندی کنگره	: ۲۹۷/۶۵۵ :
رده‌بندی دیویی	: ۴۴۶۲۱۱۰ :
	Press Organization Jahade Daneshgahi . Kerman Branch:

نام کتاب	: احادیث و روایات در مدیریت کسب و کار و کارآفرینی (احکام و اخلاق کسب و کار)
تألیف	: دکتر مهدی ابراهیمی نژاد - علی عظیمی
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۴۶۲۱۱۰:
ناشر	: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، واحد کرمان
تاریخ انتشار	: ۱۳۹۶:
تیراژ	: ۱۰۰۰:
نوبت چاپ	: اول
قیمت	: ۱۸.۵۰۰ تومان

بسمه تعالی

پیشگفتار

امام محمد باقر به سلمه بن کهیل و حکم بن عتیبه - فرمودند: اگر به شرق و غرب بروید، هرگز دانش درستی را نبراهید. مگر همان چیزی که از ما خاندان صادر شود. (بحار الانوار: ۲۰/۹۲/۲).

در میلاد باسعادت امام رضا (ع) مورخ ۱۳۸۸/۸/۸ با دیدن حدیثی از کلام ایشان که فرمودند: **لَوْ عَلِمُوا النَّاسَ مُحَاسِنَ كَمَا لَا يَتَّبِعُونَ** (اگر مردم زیبایی های کلام ما را بدانند، قطعاً از ما پیروی خواهند کرد)، تصمیم به انجام پروژه «احادیث روایات کسب و کار» نمودیم.

احادیث نقل شده از معصوم علیهم السلام منبع ارزنده‌ای از حقایق علمی را که با ناموس هستی منطبق است، برای بهره‌گیری ارائه می‌دهد. در این کتاب از این دریای علم کامل خاندان نبوت، قطراتی تقدیم می‌شود تا به برکت این کلمات گهربار اندیشه کنیم و بهره‌گیریم.

کتر مهدی ابراهیمی نژاد

علی عظیمی

فصل اول: کلیات و مفاهیم

۲	لزوم آموزش احکام مربوط به کسب و کار پیش از شروع به کار
۲	تأثیر یاد خدا در مدیریت کسب و کار
۲	توصیه امام علی در عمل به قرآن قبل از دیگران
۳	لزوم بهره برداری از عوامل تولید
۳	سفارش به کار و تولید
۴	اهداف و انگیزه های تولید
۴	تقسیم کار و فلسفه مشاغل
۵	اهمیت حیاتی کار
۶	اهمیت و ارزش کسب و کار
۶	مدیریت کسب و کار
۷	گذشت و آسان گیری در کسب و کار
۷	فلسفه مال حلال
۸	کسب مال حلال و ارزش آن
۸	مال حلال و اجابت دعا
۸	تشویق به طلب روزی حلال
۹	تضمین روزی برای جوینده آن
۹	گناه و کاهش روزی
۱۰	اهمیت مال و ثروت
۱۰	خیر بودن مال: کمک به تقوای الهی
۱۰	بهترین مال: حفظ کننده آبرو
۱۱	حفاظت از مال و لوازم آن
۱۱	حرمت ربا
۱۱	فلسفه حرام بودن ربا
۱۱	وجوب ترک امور مشبهه
۱۲	نهی از تضييع مال
۱۲	موارد تضييع مال و عواقب اسراف
۱۲	نشانه های اسراف کار

۱۳	مرز بخشندگی.....
۱۳	ولخرجی، آفت بخشش.....
۱۳	قناعت.....
۱۳	صرفه جویی و قناعت، عامل عفت و پاکدامنی.....
۱۴	میوه قناعت: خودسازی.....
۱۴	آنچه که باعث قناعت می شود.....
۱۵	قناعت زیور فقر.....
۱۵	کسی که اندک قانعش نکند.....
۱۶	طلب خواسته های بزرگ تر، از پروردگار.....
۱۶	نهی از تجاوز به مال دیگران.....
۱۶	غرامت به سبب تلافی مال دیگران.....
۱۷	نتایج مال اندوزی.....
۱۷	هشدار در مورد رشوه.....
۱۷	نهی از سوگند دروغ در کسب و کار.....
۱۸	تعیین کارمزد و آداب مزد دادن.....
۱۸	تجارت کردن، بهتر از اجیر شدن.....
۱۸	نهی از ستم کردن در حق اجیر.....
۱۸	وزن و سنجش در خرید و فروش.....
۲۰	خرید کالا با بهترین قیمت.....
۲۰	عدم تجویز دلالی و واگذاری کار.....
۲۰	توجه به آسیب شناسی نعمت ها.....
۲۰	آداب خرید و فروش و تجارت.....
۲۴	تاجران درستکار.....
۲۴	تاجران فاجر.....
۲۵	کار کردن، جامع ارزش ها.....
۲۵	بیکاری (بطاله) / کار (عمل، شغل، مهنه).....
۲۶	ایمان و سرگرمی.....
۲۶	بیکاری و فراغت.....
۲۶	مذمت تنبلی.....

۲۶.....	نهی از افسوس به گذشته.....
۲۷.....	تشویق به مسافرت و هجرت برای کسب و کار و نشاط.....
۲۷.....	هجرت به شهرهای بزرگ.....
۲۷.....	فضیلت خدمت کردن به انسان‌ها.....
۲۷.....	خدمت مؤمنان به یکدیگر.....
۲۸.....	اخلاص در عمل و پایداری بر آن.....
۲۸.....	عوامل مؤثر بر اخلاص عمل.....
۲۹.....	پرهیز از ریاکاری.....
۳۰.....	حذر از ترسیدن از غیر خدا.....
۳۰.....	هشدار درباره خیانت.....
۳۰.....	خیانت در امانت.....
۳۰.....	مصادیق خیانت.....
۳۱.....	مدیریت خائن باعث فقر است.....
۳۱.....	امانت داری برای خیانت کاران.....

فصل دوم : مدیریت رفتار اجتماعی در کسب و کار

۳۴.....	آداب معاشرت.....
۳۴.....	آنچه در معاشرت با مردم سزاوار است.....
۳۴.....	رفتار با مردم.....
۳۵.....	خوشرویی در تعامل با مردم.....
۳۵.....	مکارم اخلاق.....
۳۵.....	مهربانی با مردم و بر آوردن نیاز آنان.....
۳۶.....	ارزش میانجی گری و اصلاح بین مردم.....
۳۶.....	شاد کردن مؤمن، شاد کردن خداوند.....
۳۶.....	فضیلت ملایمت.....
۳۷.....	افراد، سزاوار مهربانی و ترحم هستند.....
۳۷.....	پیوند با خویشاوندی که قطع رحم کرده است.....
۳۷.....	نیکی به خانواده و افزایش روزی.....
۳۷.....	صله ارحام و مهمانداری ثروتمندان.....
۳۸.....	آثار صله رحم.....
۳۸.....	قطع رحم.....

۳۸	قطع رَحِم و نابودی عمر
۳۸	صدقه و احسان
۳۸	نقش صدقه در افزایش روزی
۳۹	درمان فقر با صدقه و بخشش
۳۹	اهمیت صدقه دادن
۳۹	صدقه و دفع بلا
۳۹	برترین صدقه: صدقه قبل از مرگ، صدقه زبان، زکاتِ علم
۴۰	آداب صدقه دادن: صدقه بدون چشمداشت
۴۰	شیوه احسان به مؤمن
۴۱	آثار احسان
۴۱	اعطای مدیه جای صدقه
۴۱	آنچه روزی را تلخ می‌کند
۴۲	بهترین روزی که انسان را حمایت کند
۴۲	نهی از نیازخواهی از مردم
۴۲	بر حذر داشتن از نیازخواهی بر وجود نیازی
۴۲	نهی از درخواست کردن در بی نیازی
۴۳	نهی از سربار دیگران بودن
۴۳	خواسته های خوار کننده
۴۳	نیازمندی و خواری
۴۳	عدم مجوز خوار نمودن خویش
۴۳	خواری ناشی از عدم توان
۴۴	نیکی درخواست از اهل آن
۴۴	بی نیازی از بدان خلق
۴۴	منع درخواست غیر ضروری از دیگران
۴۵	نهی از افکندن کار امروز به فردا
۴۵	امروز و فردا کردن، آرزوهای بر باد رفته
۴۶	بهره گیری از فرصت ها
۴۶	شناخت زمان
۴۶	غنیمت شمردن فرصت
۴۷	غنیمت شمردن عمر
۴۷	زمانی که عمر علیه انسان حجت است

۴۹	هشدار نسبت به غفلت
۴۹	بازخواست گوش، چشم و قلب در مورد غفلت ها
۴۹	پیامدهای غفلت
۵۰	سرگرمی و غفلت
۵۰	خطر غفلت و ویژگی شخص فریفته
۵۰	خوب ترین و بدترین کارها
۵۱	بدبخت ترین مردم
۵۱	عدم بهره گیری از عقل و تجربه ، عامل بدبختی
۵۱	خوشبختی حقیقی
۵۲	ویژگی یک مسلمان تمام به امور مسلمانان
۵۲	گرفتن حق ناتوان
۵۲	دفاع از حق مسلمانان
۵۲	شهادت دادن، گواه شدن و آداب آن
۵۳	خودداری از لطمه زدن به حیثیت مسلمانان

فصل سوم : انجام فرایض در محیط کسب و کار

۵۶	حکمت عبادات
۵۷	تشویق به انجام عبادات
۵۷	ارزش شناخت در عبادت
۵۷	ارزش شناخت
۵۷	نقش شناخت و یقین در عبادت
۵۷	عمل کردن بر اساس شناخت
۵۸	آثار خداشناسی
۵۸	خودشناسی
۵۸	ویژگی عارف
۵۹	شناخت و قرب به پروردگار
۵۹	عبادت و اندیشیدن به خدا
۵۹	عبادت مخلصان
۵۹	برترین عبادت: چیره آمدن بر عادت
۶۰	آسانی احکام دین خدا
۶۰	ترغیب به انجام فرایض

۶۰	مقدم داشتن واجبات بر مستحبات
۶۱	نماز و کسب و کار
۶۱	اهمیت نماز
۶۱	منزلت نمازگزار
۶۲	فضیلت نماز
۶۲	مواظبت بر اوقات نماز
۶۲	آیات صریح در متابعت از سنن نبی اکرم (ص):
۶۳	احادیثی از طریق اهل بیت (ع) در باب اداء نمازهای پنج گانه در اول وقت آن
۶۴	احادیثی از راه مراجع به اداء نمازهای پنج گانه در اول وقت آن
۶۵	روایاتی راجع به اوقات فضیلت نمازهای پنج گانه
۶۵	روایاتی راجع به فضیلت تأخیر نماز عشاء از زوال سرخی مغریه
۶۶	سنت و سیره رسول خدا بر اساسی و تقسیم نمازهای یومیه به پنج وقت فضیلت
۶۶	افضلیت خواندن نماز در وقت مشترک
۶۷	آثار نماز
۶۷	شرایط و موانع پذیرفته شدن نماز
۶۸	جامه حلال شرط اولیه پذیرش نماز
۶۸	از علل عدم پذیرش نماز
۶۸	خودداری از طاعت با حالت کسالت
۶۸	خشوع در نماز
۶۹	نقش حضور قلب در پذیرش نماز
۶۹	فضیلت نماز شب
۶۹	عامل پذیرش نماز؛ دوستی و ولایت
۶۹	نماز جمعه
۶۹	امام جماعت و رعایت حال افراد ناتوان
۶۹	فضیلت روزه
۷۰	فلسفه زکات و نقش آن در رشد ثروت
۷۰	زکات، امانت داری و نیت خیر، مایه افزایش روزی
۷۰	زکات و انفاق
۷۱	فضیلت انفاق
۷۱	عوامل تباه شدن مال
۷۲	جایگاه مستضعفان

۷۱.....	دولت مستضعفان.....
۷۲.....	وجوب توجه حکمران به مستضعفان.....
۷۳.....	فضیلت اطعام گرسنه.....
۷۳.....	فضیلت مهمانداری.....
۷۳.....	شرایط برگزاری میهمانی.....
۷۴.....	تشویق به پذیرفتن دعوت مؤمن.....
۷۴.....	امر به معروف و نهی از منکر و اهمیت آن.....
۷۵.....	خطر ترک امر به معروف و نهی از منکر.....
۷۵.....	راضی بودن به کار دیگران.....
۷۶.....	مشارکت در زحمات.....
۷۶.....	رضایت به یک کار، شاهد آن کار بودن.....
۷۶.....	ویژگی کسی که امر به معروف و نهی از منکر می کند و خود به آن عمل نمی کند.....
۷۶.....	ترس از اجرای نهی از منکر.....
۷۷.....	نهی از نافرمانی خدا.....
۷۷.....	آمرزش خواهی.....
۷۷.....	آمرزش خواهی و افزایش روزی.....
۷۷.....	آمرزش خواهی با وجود گناه؟.....
۷۸.....	تشویق به شتافتن به کارهای نیک.....
۷۸.....	تشویق به کار نیکو.....
۷۹.....	توجه به آنچه ماندنی است.....
۷۹.....	تشویق به همدردی.....
۷۹.....	تشویق به نیکی کردن به همگان از نیک و بد.....
۸۰.....	کار نیک برای زدودن غفلت.....
۸۰.....	آسانی کار خوب.....
۸۰.....	به انجام رساندن احسان بهتر از آغاز کردن آن.....
۸۰.....	پاداش نیکوکاری.....
۸۱.....	تأثیر انجام کار نیک.....
۸۱.....	عمل و نتیجه عمل.....
۸۱.....	بهترین کار، نیک فرجام ترین کار.....
۸۲.....	ارزش ره نمودن به کار خوب.....
۸۲.....	تشویق به کم شمردن کارهای خوب خود.....

- ۸۲..... نهی از بی اهمیت شمردن کار نیک
- ۸۲..... نهی از منت گذاری
- ۸۳..... نکوهش شتاب زدگی در امور

فصل چهارم: خِرَد و دانش و برکات آموختن

- ۸۶..... حجت بیرونی (پیامبران) و حجت درونی (خرد)
- ۸۶..... تفسیر و معنای خِرَد
- ۸۷..... بهره گیری از عقل و خرد
- ۸۷..... کسب و کار (تجارت) و تأثیر آن بر خِرَد و دانش
- ۸۷..... نقش خِرَد در کفر و پاداش
- ۸۸..... ویژگی مای، مردمند: بردباری در برابر جاهل
- ۸۸..... دوستی با مرد، نشان: مرد ستمگر
- ۸۹..... شیوه رفتار با دانشمند و نادان
- ۸۹..... نتایج خِرَد کامل
- ۸۹..... نابخردی، بزرگترین مصیبت
- ۸۹..... غربت نابخردی
- ۸۹..... ملاک سنجش خِرَد آدمیان
- ۹۱..... خِرَد بهترین دوست
- ۹۱..... عقلانیت و پیروی از حق
- ۹۲..... انسان زیرک/عاقل
- ۹۲..... نفس، دشمن خرد
- ۹۲..... آرزو، رحمت است اما آرزوی دور و دراز، غفلت
- ۹۳..... قوی ترین انسان: انسان آلوده نشده به گناه
- ۹۳..... ارزش دانش و دانایی
- ۹۴..... جایگاه دانش
- ۹۴..... ترغیب به طلب دانش
- ۹۵..... فضیلت جوای دانش
- ۹۵..... آموختن در جوانی
- ۹۶..... نادان و دانا
- ۹۶..... برکات آموختن
- ۹۶..... آموختن برای خدا و آموختن برای غیر خدا

۹۷.....	ادعای دانایی.....
۹۷.....	وجوب عمل به علم.....
۹۷.....	فراگیری، سودمندترین دانش ها.....
۹۷.....	دانا ترین مردم: مشورت کننده با دانایان.....
۹۸.....	دانش و خرد.....
۱۰۰.....	میوه دانش، به کار بستن آن است.....
۱۰۱.....	پاداش شرکت در مجالس علمی.....
۱۰۲.....	ویژگی عالمان مورد احترام در قرآن.....

فصل پنجم: اخلاق کسب و کار

۱۰۴.....	لزوم استحکام کارآمدی امور (برترین عمل).....
۱۰۴.....	برترین عمل: کار استوار.....
۱۰۴.....	لزوم اخلاق برای سودمندی اعمال.....
۱۰۵.....	زندگی دنیا و اعمال آخرت.....
۱۰۵.....	راستی و راستگویی.....
۱۰۶.....	ارزش راستی و راستگویی.....
۱۰۶.....	نکوهش دروغ گویی: آنچه از اخلاق بزرگواران نیست.....
۱۰۷.....	تشویق به وفای به عهد و پیمان.....
۱۰۸.....	وعده، تعهد آور است.....
۱۰۸.....	لزوم جبران نیکی و مذمت کسانی که راه نیکی را می بندند.....
۱۰۹.....	حق متقابل افراد و تبادل دوستی و اطاعت بین افراد.....
۱۰۹.....	فضیلت عیب پوشی.....
۱۱۰.....	تشویق تسلط بر خشم.....
۱۱۰.....	خشم و تندى منشأ بدی ها.....
۱۱۰.....	خشم و شهوت، دشمن ترین دشمن.....
۱۱۱.....	داروی خشم.....
۱۱۱.....	اطاعت از خدا، بی باکی از خشم مخلوق.....
۱۱۱.....	نهی از خشنودی خلق با ناخوشنودی خالق.....
۱۱۲.....	نهی از خشنودی فرمانروا به قیمت خشنودی خالق.....
۱۱۲.....	توانگری، زمینه پرهیزگاری یا سرکشی.....
۱۱۲.....	توانگری، زمینه سرکشی.....

- ۱۱۲..... پیروی از حق، عامل قدرتمندی.....
- ۱۱۲..... بزرگ‌ترین توانگری، قطع امید کردن از دارایی مردم.....
- ۱۱۳..... منع طمع ورزی و چشم داشت به مال دیگران.....
- ۱۱۳..... توانگری در غربت و ناداری در وطن.....
- ۱۱۳..... حقیقت توانگری.....
- ۱۱۴..... مسئولیت توانگران در قبال گرسنگی تهیدستان.....
- ۱۱۵..... پرهیز از نومید کردن سائل.....
- ۱۱۵..... معنای فقر.....
- ۱۱۵..... نکوهش فقر.....
- ۱۱۶..... نکوهش حذف فقیر.....
- ۱۱۶..... مستمندان مکیا.....
- ۱۱۷..... شکیبایی و پاداش آن.....
- ۱۱۸..... عوامل فقر.....
- ۱۱۹..... علت ستایش فقر.....
- ۱۱۹..... برتری فقر بر سر مستی توانگری.....
- ۱۲۰..... پاداش دنیا و آخرت در بیان ذکرها.....
- ۱۲۰..... نکوهش وام گرفتن و فضیلت وام دادن.....
- ۱۲۰..... وام گرفتن و کوتاه شدن عمر.....
- ۱۲۰..... فضیلت وام دادن.....
- ۱۲۱..... تشویق به مهلت دادن به بدهکار و تنگدست.....
- ۱۲۱..... رحم برای مورد ترحم قرار گرفتن.....
- ۱۲۲..... ضمانت در برگشت وام، امانت و بدهی.....
- ۱۲۲..... نهی از تعلل در پرداخت بدهی.....
- ۱۲۳..... نکوهش کفالت و ضمانت در حال ناتوانی.....
- ۱۲۳..... تشویق به اقتصاد و میانه روی در معیشت.....
- ۱۲۴..... میانه روی، بهترین کار.....
- ۱۲۴..... میانه روی در پوشاک.....
- ۱۲۵..... میانه روی در کسب معاش.....
- ۱۲۵..... نکوهش عیب جویی، پرداختن به عیب های مردم و غفلت از عیب خود.....
- ۱۲۶..... عوامل عیب جویی: عدم تحمل و ناآگاهی.....
- ۱۲۶..... لزوم توجه به عیب خویش.....

۱۲۷.....	تشویق به بیان روبروی عیب ها.....
۱۲۷.....	نکوهش سرزنش کردن.....
۱۲۷.....	نهی از غیبت.....
۱۲۸.....	غیبت و گناهان.....
۱۲۸.....	ثواب رد غیبت.....
۱۲۸.....	غیبت فاجر روا است.....
۱۲۸.....	نکوهش غش یا دغلکاری در کسب و کار.....
۱۳۰.....	پرهیز از گفتار زشت و ناسزا.....
۱۳۰.....	فته و فتنه گری.....
۱۳۱.....	انواع فتنه.....
۱۳۱.....	حرمت غصب.....
۱۳۲.....	لزوم پرهیز از لجاجت.....
۱۳۲.....	ستیزه جویی عامل نفاق و بی وفایی.....
۱۳۲.....	نهی از دشمنی با یکدیگر.....
۱۳۳.....	هشدار درباره کینه.....
۱۳۳.....	نکوهش انتقام گیری.....
۱۳۳.....	گناه آشکار، توده مردم را فاسد می کند.....
۱۳۴.....	کارهایی که دوری کردن از آنها سزااست.....
۱۳۴.....	نکوهش طمع کاری.....
۱۳۵.....	مغرور شدن به خدا (طمع بیهوده بستن به او).....
۱۳۶.....	حب دنیا.....
۱۳۶.....	دنیا دوستی آغاز هر گناه.....
۱۳۷.....	شیفتگی به دنیا، سخت ترین مصیبت ها.....
۱۳۷.....	پرهیز از فریب دنیا.....
۱۳۷.....	نکوهش شیفتگی به مادیات.....
۱۳۸.....	حرص و سیری ناپذیری.....
۱۳۸.....	نفس، دشمن ترین دشمن هرانسان.....
۱۳۸.....	پرهیز از فریب نفس.....
۱۳۹.....	ارتباط شرم و ایمان به پروردگار.....

فصل ششم: مدیریت و رهبری در کسب و کار

۱۴۲	ضرورت و هدف فرمانروایی و حکومت
۱۴۲	آسیب شناسی مدیریت ها
۱۴۳	شناخت عوامل مفاسد و مصالح امت
۱۴۳	عوامل سرنگونی و یا پایداری دولت ها
۱۴۳	لزوم ریسک پذیری در کسب و کار
۱۴۴	رفتار مناسب در هنگام ترس از چیزی
۱۴۲	عوامل شجاعت را
۱۴۵	مرز شجاعت
۱۴۵	زیان که ریسک در کسب و کار
۱۴۵	پاسخ نمی دانم به پرسش هایی که نمی دانی
۱۴۶	اثر تجربه و اندیشه در
۱۴۶	کم خوری، عامل روانی اند
۱۴۶	اندیشیدن ناصواب
۱۴۶	تدبیر (سیاست)
۱۴۷	منشأ خوبی ها و فضل خداوند
۱۴۵	نیاز به اتحاد و وحدت و پرهیز از تفرقه
۱۴۸	منشأ شادمانی حقیقی و علت ناآرامی
۱۴۸	سعه صدر، ابزار ریاست
۱۴۸	پرهیز از ریاست طلبی
۱۴۸	اهمیت مشورت
۱۴۹	شرایط مشورت کردن
۱۵۱	شرایط لازم برای مشاور
۱۵۲	حق مشورت کننده
۱۵۲	امید به خدای سبحان
۱۵۲	تشویق به راز پوشی و تأکید بر رازداری
۱۵۲	سه ویژگی شیعه: مواظبت بر نماز اول وقت، نگهداری اسرار و همدردی با انسان ها
۱۵۳	کسانی که نباید راز را به آن ها سپرد
۱۵۳	آشکار کردن اسرار پس از رسیدن به اهداف
۱۵۳	رازداری و پیروزی
۱۵۳	ارزش گوش های پذیرا

۱۵۴	خوب شنیدن و آثار آن
۱۵۴	نهی از شکستن روش پسندیده
۱۵۴	نهی از تکبر و خودبزرگ بینی
۱۵۳	نتیجه تکبر
۱۵۵	آثار کبر و غرور
۱۵۳	نکوهش خود پسندی
۱۵۶	خودپسندی و تسلط شیطان
۱۵۶	نکوهش فخر فروشی
۱۵۵	واقعیت فخر فروشی و خودپسندان
۱۵۷	درمان خودپسندی
۱۵۸	حفظ آبرو با دوری از بخل
۱۵۶	بهترین و بدترین ها: بخشش ها و میل ها
۱۵۸	تنگ نظری، بدتر از بخل
۱۵۸	اهمیت دوست
۱۵۷	برترین یاران
۱۵۹	مصاحبت با نیکان
۱۵۸	آزمون دوستان با خشم، مادیات و در دوران سفر
۱۵۸	مرزهای دوستی
۱۶۰	حق همنشین
۱۶۰	دوستان نامناسب
۱۶۱	کسانی که شایسته دوستی و مصاحبت نیستند
۱۶۱	پرهیز از منافق زبان باز
۱۶۰	خاموشی و وقار
۱۶۱	آنچه سکوت را بر کلام برتری می دهد
۱۶۳	گفتار و کردار بیهوده
۱۶۳	نکوهش زیاده گویی
۱۶۲	زمان برتری سخن گفتن بر سکوت
۱۶۳	نشان رادمردی
۱۶۵	ستایش صدای آهسته و نکوهش صدای بلند
۱۶۵	آفت خنده زیاد و قهقهه
۱۶۴	همنشینی با اهل لهو مایه حضور شیطان

۱۶۴	موجبات گمراهی
۱۶۵	برنامه تغذیه برای تلاش، فعالیت و کسب و کار
۱۶۷	هشدار درباره ستمگری
۱۶۶	تکلیف فرد مظلوم
۱۶۶	محبوب ترین کلام نزد خداوند
۱۶۸	زشت ترین نوع ستم
۱۶۸	آثار ستم
۱۶۹	پشیمانی ستمگر
۱۷۶	تشویق به یاد ستم دیده
۱۷۰	تشویق خوش بینی نسبت به کار مؤمنان
۱۶۹	فواید خوش بین بودن و عواقب بدبینی
۱۷۱	پرهیز از بدگمانی
۱۷۰	لزوم پرهیز از آنچه سزاوارتن بجز آن را برمی انگیزد
۱۷۲	موارد جایز بودن سوء ظن
۱۷۱	تشویق به پند گرفتن از عبرت ها
۱۷۱	اندرز دهنده ها
۱۷۱	پند گرفتن از مصیبت ها
۱۷۳	اجر صبر بر مصیبت ها
۱۷۲	تشویق به پذیرش نصیحت
۱۷۲	واعظ درونی
۱۷۴	اندرز و عبرت در هر چیز
۱۷۳	کسی که از اندرز سود نمی برد
۱۷۳	دعوت مردم با کردار
۱۷۵	عوامل عبرت آموز
۱۷۴	نمره عبرت گرفتن
۱۷۶	بصیرت
۱۷۵	عدالت
۱۷۷	مردم و برابری در حق
۱۷۶	سفارش به رفتار عادلانه با دوست و دشمن
۱۷۶	ویژگی های انسان عادل
۱۷۷	عادل ترین مردم

۱۷۷	معنای انصاف.....
۱۷۷	تشویق به رعایت انصاف در همه شرایط.....
۱۷۸	تعصب و ارتباط آن با بی عدالتی.....
۱۷۸	کسانی که داد خود نمی ستانند.....
۱۸۰	ناآگاهی از حقیقت، عامل دشمنی مردم.....
۱۸۰	عدم احساس ایمنی از دشمن.....
۱۸۱	جلب آشتی دشمنان.....
۱۷۹	صلح در هنگام جنگ.....
۱۷۹	تعامل با مردم یا گناه گیری.....
۱۸۱	مرز کناره گیری مردم.....
۱۸۰	تشویق به پذیرفتن عذر عذرخواه.....
۱۸۲	پرهیز از آنچه موجب پوزش خواص است.....
۱۸۲	عوامل عزت مؤمن: گذشت، شرم و شکی از خطا، بردباری و انصاف.....
۱۸۱	ترغیب به گذشت در هنگام قدرت داشتن.....
۱۸۲	گذشت ها.....
۱۸۵	مداومت در عمل نیک.....
۱۸۵	نقش عادت در زندگی.....
۱۸۶	دشواری تغییر دادن عادت ها.....
۱۸۴	ترک عادات و مخالفت با هوای نفس.....
۱۸۵	هشدار درباره غلو در مورد بزرگان دین.....
۱۸۵	فضیلت ها.....
۱۸۵	فضیلت تقوا.....
۱۸۵	تقوا یا پاکی معنوی.....
۱۸۶	جایگاه تقوا.....
۱۸۶	تعلیم نفس و تربیت و تهذیب آن.....
۱۸۸	فضیلت های برتر.....
۱۸۹	عمل به حق، نشانه برترین مردم.....
۱۸۹	سخت دلی و عوامل آن.....
۱۸۹	عامل سخت دلی.....
۱۹۰	آنچه دل را می میراند.....

۱۹۰	بیماری دل.....
۱۹۰	آنچه دل را زنده می کند.....
۱۹۰	انس با کتاب، عامل آرامش.....
۱۹۰	بهترین حاکمان.....
۱۹۱	عالمان، شایسته فرمانبری.....
۱۹۱	آنچه برای حاکمان، شایسته است: حکومت در خدمت دین.....
۱۹۱	نکوهش خضوع در برابر حاکم ستمگر.....
۱۹۱	نکوهش آمیختن با شاهان.....
۱۹۲	کرامت بزرگواران و بزرگواری = حقارت دنیا + پاسخ بدی ها بانیکی.....
۱۹۲	گرامی داشتن م. م. م. گرامی داشتن خود.....
۱۹۳	اهمیت آزر ن نمودن انسان ها.....
۱۹۳	آزمون و گزینش نه ها.....
۱۹۳	ستایش و نکوهش.....
۱۹۴	یادآوری زمان کوچیدن.....
۱۹۵	قبر، سرآغاز عدالت آخرت.....
۱۹۵	توبه قبل از فوت وقت.....
۱۹۵	اموال در دنیا، اعمال در آخرت.....
۱۹۵	مال دوستی موجب تباهی دینداری.....
۱۹۶	دارایی حقیقی.....
۱۹۶	نعمت های بی شمار خداوند و سپاسگزاری جهت پایداری آن.....
۱۹۶	تأخیر در رسیدن روزی نشانه ناسپاسی است و نیازمند طلب آمرزش از خداوند.....
۱۹۷	نعمت های پیاپی و مهلت دهی خداوند.....
۱۹۷	آثار کرامت نفس.....
۱۹۸	نیت و اعمال.....
۱۹۸	بدنیتی.....
۱۹۸	قدر و ارزش انسان و میزان همت او.....
۱۹۹	آثار همت بلند.....
۱۹۷	آثار کوتاه همتی.....
۱۹۹	هوس و شهوت، پرستش نفسانیت.....
۲۰۰	آثار پیروی از هوس.....

- چشم و نگاه کردن..... ۲۰۱
- میهن دوستی..... ۲۰۱
- توفیق عنایت الهی..... ۲۰۱
- نتیجه عدم اطاعت از حق، چیرگی حاکمان باطل..... ۲۰۱
- مهم ترین وظایف مدیران در حکومت، مهر و محبت نسبت به مردم..... ۲۰۱
- نظارت و مراقبت از نیروها با افراد صادق و وفادار..... ۲۰۲
- شفاف سازی و نهی از گماشتن دربان..... ۲۰۲
- نکوهش نومیدی..... ۲۰۳
- فضیلت یقین و تأمل آن در خوشی و اندوه..... ۲۰۳
- ثمرات یقین: توکل و اعتماد به خدا..... ۲۰۳
- معنای انحرافی توکل..... ۲۰۳
- لزوم احتیاط در امور..... ۲۰۲
- ترغیب به عافیت خواستن از خدا..... ۲۰۴
- طلب عافیت (از خدا)..... ۲۰۴
- دعا برای منزلت و عزت خدایی..... ۲۰۴
- کتابنامه..... ۲۰۵